

A close-up photograph of two brown leather hiking boots with thick, treaded soles. The boots are positioned on a wooden boardwalk, with the left boot in the foreground and the right boot slightly behind it. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural outdoor setting. A semi-transparent teal banner is overlaid across the top half of the image, containing the title text.

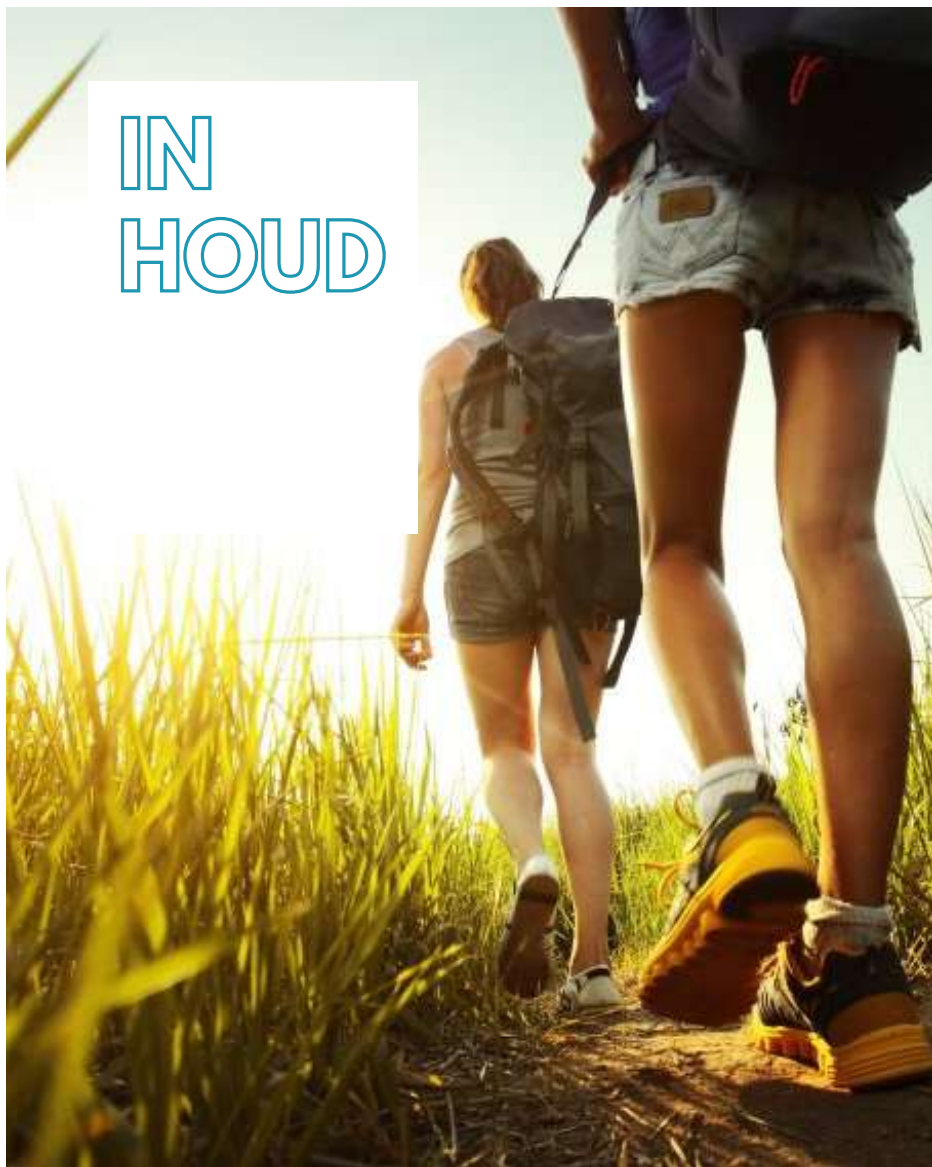
WANDELEN IN WESTERLO

De mooiste wandelingen
voor jou uitgekozen

“Voor wie niet
weet waar hij
naartoe wil,
leidt elke weg
naar de
bestemming”

Chinees gezegde

IN HOUD

4

Wandelen langs
water en kastelen

12

Wandelen in
Tongerlo

18

Wandelen op
wiel'tjes

24

Wandelen met
kinderen

WANDELEN LANGS WATER EN KASTELEN

parkeren en vertrekken

Toerisme Westerlo

Sint-Lambertusstraat 4, Westerlo

afstand

7 km

niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens,
grotendeels onverharde paden

even uitrusten

Suskewiet

bij start

Boswachtershuis

bij knooppunt 6

Alliance

tussen knooppunt 20 en 16

Boekencafé Libro

tussen knooppunt 20 en 16

De Koffiebar

tussen knooppunt 20 en 16

Den Anker

tussen knooppunt 16 en 130

Den Tramhalt

tussen knooppunt 16 en 130

Orangerie Geerts

tussen knooppunt 16 en 130

knooppunten

130 • 18 • 19 • 13 • 12 • 14

183 • 10 • 9 • 8 • 129

21 • 6 • 20 • 16 • 130

de beste plekken voor je PICKNICK

- bij knooppunt 19 langs de Grote Nete
- tussen knooppunt 9 en 8 op de Asberg
- bij knooppunt 20 in het park van kasteel Jeanne de Merode

TOERISME WESTERLO

De norbertijnen van Tongerlo bouwden in het verleden heel wat pastorieën. Ook naast de kerk in Westerlo. Volgens jaarankers in de achtergevel werd deze pastorie in 1618 gebouwd. In de loop der eeuwen volgden meerdere verbouwingen en uitbreidingen. Tussen 1984 en 2013 onderhandelde de vrederechter er tussen burgers voor een minnelijke schikking of een verzoening. Sinds 2015 verwelkomt het enthousiaste team van Toerisme Westerlo je er. Spring zeker eens binnen voor info over alle toeristische troeven. Proef van de (h)eerlijke streekproducten en relax in de royale, charmante tuin.

EEN TRAMMEKE ZONDER SPOREN

Het Trammeke is een oude mobiele dam op de Grote Nete. Hiermee kon het waterpeil van de Grote Nete geregeld worden zodat landbouw op de aanpalende velden mogelijk was. Ook voor het transport van ijzererts op de Grote Nete had het trammeke haar nut. Het sluis- of stuwsysteem met het trekmechanisme en "de tram" is nog grotendeels intact. Het werd in 1999 geklasseerd als industrieel, archeologisch monument.

ZES EEU WEN

FAMILIE DE MERODE IN WESTERLO

Het verhaal van de adellijke familie de Merode begint in een klein Duits dorp tussen Aken en Düren: Merode. Op het einde van de vijftiende eeuw, na een lange juridische strijd met de familie Van Wezemaal, werd Jan II de Merode heer van Westerlo. Het kasteel langs de Grote Nete kwam daarmee in handen van de familie de Merode. De ijzerzandstenen donjon of woontoren, is het oudste deel van het kasteel. Met een grondoppervlak van 18,60 x 15,30 meter is het een van de grootste van het land.

In de zestiende eeuw werd de binnenkoer aangelegd en kreeg het kasteel zijvleugels en hoektorens. Het neerhof met hoeve, bedrijfsgebouwen en dienstvertrekken voor het personeel en soldaten dateert uit de zestiende en zeventiende eeuw. Verbouwingswerken in de achttiende eeuw maakten van het kasteel een meer aangename plek om te wonen. Momenteel wonen prins Simon de Merode, afstammeling van het oude geslacht de Merode, en zijn gezin in het kasteel.

DE KWAREKKEN

De Kwarekken is een laag gelegen, drassig gebied op de rechteroever van de Grote Nete. Vroeger waren er vooral hooilanden, maar sinds 1960 is het sterk verbost. De Laak, Kwarekkenbeek en Zeptloop doorkruisen het gebied. De Kwarekken worden gevoed met grondwater van de hoger gelegen Asberg en Beeltjens. Door de verhoogde Netedijken is natuurlijke overstroming niet meer mogelijk. De afgelopen jaren werden heel wat dennenbomen gekapt om open plekken en vennen te herstellen. Bij het beheer wordt er gestreefd naar een mozaïek van gras, struweel en bos. Dit zorgt voor voldoende variatie zodat meer planten- en diersoorten er hun plekje vinden. De afwisseling in het landschap oefent een grote aantrekkingskracht uit op vogels, vleermuizen en insecten.

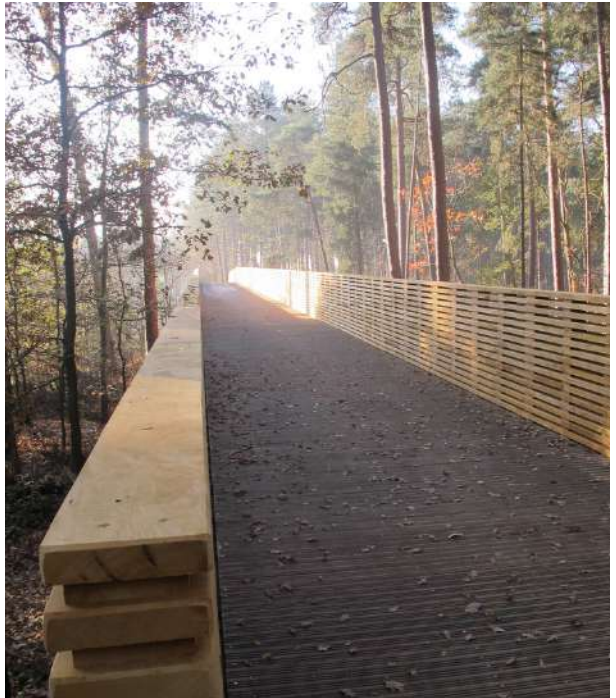
ALVERMANNETJES

Archeologische opgravingen in de buurt van een vierentwintig meter hoge landduin legden in 1870 prehistorische urnen met as van lijkverbrandingen bloot. Volgens een lokale sage woonden in de Asberg alvermannetjes, die de urnen er achterlieten. Deze kabouterachtige wezens deden klusjes voor de mensen van Westerlo en Zoerle-Parwijs, in ruil voor een boterham. Er was wel een belangrijke voorwaarde: niemand mocht hen bespieden tijdens hun nachtelijke klusjes. Toen een nieuwsgierige buurtbewoner dat toch deed, waren de alvermannetjes zo kwaad dat ze zijn inboedel kort en klein sloegen. Enkele boeren hebben hen toen met toortsen en fakkels uit hun schuilplaats verjaagd. Niemand heeft ze daarna nog gezien.

NIEUW KASTEEL JUFFROUW JEANNE

Gravin Jeanne de Merode was voorbestemd voor een leven in de schaduw van haar mannelijke familieleden. Ze ontpopte zich echter als gulle weldoenster in de streek van Westerlo en Averbode. Liefdadigheid was niet zomaar een tijdverdrijf voor haar. Ze financierde mee de bouw van de parochiekerk en pastorie in Heultje. Later betaalde ze voor een meisjesschool, klooster, parochiezaal en tapijtweverij. Dat Heultje op de kaart werd gezet dankzij de gravin is dan ook niet overdreven. Bovendien was ze best eigenzinnig en koppig. Op haar vijfenvijftigste besloot ze om een nieuw kasteel te bouwen, helemaal voor zichzelf. Ze bleef immers haar hele leven ongehuwd. Het nieuwe kasteel moest de tegenpool vormen van het oude familieslot langs de Grote Nete. De architect tekende een vooruitstrevend ontwerp voor een kasteel in neogotische stijl, een hovenierswoning, portierswoning en andere dienstgebouwen in het park. Al na twee jaar was het kasteel klaar en kon juffrouw Jeanne samen met haar personeel verhuizen. In 1944 werd Jeannes droom om in het kasteel te sterven aan diggelen gegooid. De Duitse bezetter eiste het kasteel op en binnen achtenveertig uur moest ze haar kasteel verlaten. In de laatste oorlogsjaren heeft het kasteel zwaar geleden. De volgende decennia keerde de rust weer en boden de zwartzusters er onderdak aan bejaarde priesters. In 1973 kocht de gemeente het kasteel en richtte het in als gemeentehuis.

TOCH EEN ÉCHTE TRAM

In 1890 kwam de eerste tram tot op het marktplein van Westerlo met de lijn Mechelen-Heist. In de daaropvolgende jaren kwamen er verbindingen naar Turnhout, Herentals en Aarschot. De tram en de tramsporen zijn al enige tijd uit het straatbeeld verdwenen. Taverne Den Tramhalt die nog aan de tramlijn herinnert, bestaat nog wel.

'T GAT VAN BRUSSEL

Sinds het begin van de twintigste eeuw wordt Westerlo, de parel van de Kempen, bezocht door toeristen. Vooral stadsbewoners uit Brussel en Antwerpen kwamen er begin vorige eeuw graag logeren. Men sprak al eens een woordje Frans en er werden af en toe wat chiquere woorden gebruikt. Inwoners van omliggende gemeenten noemden Westerlo daarom 't gat (de kont) van Brussel. In die periode waren er verschillende hotels op het marktplein: De Valk, Het Valkenhof, Den Hert, Den Anker en Geerts. Hotel Geerts is als enige overgebleven. De classicistische voorgevel en inrijpoort zijn min of meer behouden en de vierde generatie van de familie Geerts zorgt nog steeds voor een gastvrije ontvangst en een viersterrenverblijf.

WANDELEN IN TONGERLO

parkeren en vertrekken

Norbertijnenabdij Tongerlo

parking Meulemanslaan, Tongerlo

afstand

8,5 km

niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens

even uitrusten

Torenhof

bij start

Le Bon Vivant

tussen knooppunt 342 en 344

knooppunten

1·2·341·380·67

178·342·344·348

345·64·343·1

de beste plekjes voor je PICKNICK

- tussen knooppunt 1 en 2 bij de abdi van Tongerlo
- bij knooppunt 64 aan de Beddermolen
- tussen knooppunt 64 en 343 in park Noels

OP BEZOEK BIJ DE NORBERTIJNEN

Norbertijnen bidden vaak samen. Geen verrassing, maar toch. Vier keer per dag: morgengebed om 6.45 uur, eucharistieviering om 11.30 uur, avondgebed om 17.30 uur en dagafsluiting om 20.30 uur. Naast het gebed hebben de meeste norbertijnen hun eigen taak of bezigheid, binnen of buiten de abdij. Sommigen volgen een opleiding, een ander doet het onderhoud van de auto's of werkt in de keuken, de boekhandel of tuin. Omdat de abdijsamenleving nogal wat oudere leden heeft, gaat er ook veel tijd naar zorg voor de zieken en bejaarden. Samen eten en gezamenlijke activiteiten, dragen succesvol bij om harmonieus samen te leven in een gemeenschap zoals een abdij.

AUTHENTIEKE DA VINCI

Het Laatste Avondmaal, een schilderij op doek van ruim acht op vier meter groot, is het pronkstuk van de abdij van Tongerlo. Het is een unieke versie van de muurschildering die Leonardo da Vinci tussen 1495 en 1498 maakte in de refter van het Dominicanenklooster in Milaan. Toegeschreven aan Andrea Solario, een leerling van da Vinci, máár ... Maar ook de meester zelf heeft meegewerkt aan dit schilderij. Hij zou het gezicht van Johannes geschilderd hebben, vandaar de gelijkenis met de gelaatstreken van de Mona Lisa. In 1545 kocht abt Streyters van Tongerlo het doek. Na 55 jaar in het da Vincimuseum, achter de prelatuur, verhuist het eind 2023 naar de abdijkerk voor de restauratie.

BIER MET TRADITIE

Een oorkonde van de bisschop van Kamerijk bewijst dat de paters al vanaf het ontstaan van de abdij in Tongerlo bier brouwden. Dit document beschrijft een schenking van een stuk grond aan de norbertijnen met een jaarlijkse opbrengst van negentien sester brouwgraan en tien vaten gerst, de basisingrediënten van bier. Je had toen drie soorten bier: goed bier voor aan de abts- en conventstafel, half bier en *cleijn* bier dat o.a. werd uitgedeeld aan de armen aan de abdijspoort. WO I maakte een abrupt einde aan het brouwen toen de Duitse bezetter aan de haal ging met de koperen ketels. Er volgde een periode met omzwervingen bij kleine en grote brouwerijen. Vandaag brouwt Brouwerij Haacht al meer dan dertig jaar Tongerlo bruin, Tongerlo blond en Tongerlo tripel.. Hemelse, erkende Belgische abdijsbieren, met hergisting op fles.

ANTOON VAN CLE DE SPORTPATER

Antoon Van Clé, ingetreden in de abdij van Tongerlo in 1910, was een bekend figuur in de Kempen. Onderweg naar zijn activiteiten en preken verplaatste hij zich met een zwarte damesfiets. Onderweg spraken wielrenners hem aan over hun moeilijke beroepssituatie. Hij nam hun klachten ter harte en besloot zich in te zetten voor deze sporters. Al snel klopten ook andere sporters op zijn deur voor advies en ondersteuning. Dit leidde in 1948 tot de oprichting van Sporta, een organisatie die de belangen van de sporters verdedigt. Sindsdien is Antoon Van Clé gekend als de sportpater. Op de terreinen van Sporta Spot Kempen, naast de abdij, staat een standbeeld voor hem.

MARIA, MARIA, ... BIJ O.-L.-V.-TEN-EIK

Meer dan vier eeuwen geleden stond hier een dikke eik met een Mariabeeldje. In 1640 liet prelaat Verbraken van de abdij van Tongerlo een kapel bouwen. Het Mariabeeld kreeg tijdens de bouwwerken een plaats in de abdij. Toen de kapel klaar was, kwam het beeld met een grote plechtigheid in een processie van de abdijkerk naar de nieuwe kapel. Later werd de kapel meerdere malen vergroot en in 1978 werd ze grondig gerestaureerd.

VERHAAL VAN DE WIND BEDDERMOLEN

Het huis van de molenaar, de schuur met strodak, het bakhuisje en de windmolen zelf zijn een uniek stukje Kempens erfgoed. Wanneer de molenwieken voor het eerst draaiden is niet geweten. In het archief van de norbertijnenabdij van Tongerlo is er al in 1535 sprake van de Beddermolen. De paters lieten hier graan malen voor het bakken van hun brood. Ze hadden ook graan nodig om bier te brouwen en om het vee te voederen. De molen brandde twee keer af en werd meermaals verbouwd. Sinds de restauratie in 2017 is de molen opnieuw maalvaardig.

Het domein en de gebouwen kregen een multifunctionele invulling voor lokale verenigingen en evenementen. Er is ook een vakantiewoning voor tien personen met alle comfort en een moderne inrichting. Elke eerste en derde zondag van de maand is de Beddermolen open tussen 13 en 17 uur. Bij voldoende wind doen de molenaars hem ook draaien en malen.

WANDELEN OP WIELTJES

parkeren en vertrekken

Sporta Spot Kempen

Geneinde 2, Tongerlo

afstand

7,5 km

Geschikt voor rolstoelen en kinderwagens

even uitrusten

Sporta Spot Kempen

bij start

Sportpark De Beeltjens

tussen knooppunt 21 en 20

Boswachtershuis

bij knooppunt 5

Sooi van 't Hof

tussen knooppunt 5 en 343

Torenhof

bij knooppunt 343

knooppunten

382 · 3 · 4 · 7 · 8 · 129

21 · 20 · 6 · 5 · 343 · 1

342 · 380 · 341 · 2 · 382

de beste plekjes voor je PICKNICK

- bij knooppunt 7 aan de ster
- bij knooppunt 20 in het park van kasteel Jeanne de Merode
- tussen knooppunt 1 en 2 bij de abdij van Tongerlo

SPORT VOOR IEDEREEN

Sporta Spot Kempen, het Sportacentrum in Tongerlo, biedt je op een domein van dertien hectare alles om gezond te ontspannen. Als ervaren sporter, gelegenheidssporter of actieve toerist geniet je hier van een unieke mix met sportieve mogelijkheden en tientallen recreatieve en spelactiviteiten. Dankzij vzw To Walk Again kunnen ook personen met een fysieke beperking er onbeperkt sporten. Paradepaardje is de fitness met zeer gebruiksvriendelijke en aangepaste toestellen. Dankzij het toegankelijkheidslabel A+ weet je dat de accommodatie op comfortabele en zelfstandige wijze toegankelijk is voor alle bezoekers, ook rolstoelgebruikers.

Op zoek naar originele locatie om met je familie, club, vereniging of school te overnachten? Met vierhonderd bedden heb je in Sporta Spot Kempen alle keuze: kamers in verschillende comfortniveaus, van een grote slaapzaal tot kamers voor vier personen met privé badkamer en toilet.

WESTELSE DREVEN

Jan Philips Eugeen, veldmaarschalk en enfant terrible, is een van de bekendste telgen van de Merodefamilie. Op achttienjarige leeftijd (in 1692) werd hij eigenaar van het kasteel in Westerlo. Hij nam niet alleen het kasteel en bijhorende park grondig onder handen. Hij begon ook met de aanleg van een bos met naald- en loofbomen als jachtdomein met stervormig drevenpatroon. De Beeltjens. Dit drevenpatroon ging nooit verloren. Op de centrale plaats, de ster, komen acht dreven samen. In 2004 verkocht de familie de Merode de Beeltjens aan Kempens Landschap vzw. Samen met gemeente Westerlo en Agentschap voor Natuur en Bos zorgen ze voor het onderhoud en de ontwikkeling van dit waardevolle stukje natuur.

DAG UIT HET LEVEN JUFFROU JEANNE

In 1911 verhuisde gravin Jeanne de Merode samen met Agnes Hoffmann naar haar nieuwe kasteel. De hofhouding verliep in klassieke stijl, met strenge etiketteregels en Frans als voertaal. Om zeven uur ging de wekker. Intussen haalde Jeannes chauffeur met de auto een pastoor op in de abdij van Tongerlo. Om acht uur zaten de dames namelijk klaar in de huiskapel voor de dagelijkse Heilige Mis. In de voormiddag ontving Jeanne een of meer aangekondigde bezoekers, bijvoorbeeld een bisschop of de prelaat. Soms logeerden ze in een van de gastenkamers van het kasteel. Na de lunch was er tijd voor een rustpauze en een wandeling in het park. Zes uur: etenstijd. De maaltijd was meestal vrij sober. Op vrijdag leverde de beenhouwer vers vlees. 's Avonds legde de gravin als fervente speelster een kaartje. De kaarttafel gaf geen kik, want die liet ze vastzetten in de parketvloer.

RARE KRONKELS

De lindedreef naar het poortgebouw van de abdij van Tongerlo liet abt Crils al in 1676 aanplanten. Deze dreef is niet alleen indrukwekkend, maar ook de oudste lindedreef van West-Europa.

In het begin van de achttiende eeuw startte veldmaarschalk Jan Philips Eugeen de Merode met de aanleg van brede dreven vanuit zijn kasteeldomein. In alle windrichtingen moesten, kronkelende paden wijken voor kaarsrechte, met eiken en beuken afgeboorde, wegen. Een conflict tussen kasteel en abdij resulteerde in een merkwaardige, dubbele bocht in de dreef naar Tongerlo. Plannen om alsnog een rechte verbinding te realiseren, haalden het niet en daarom zit er in de huidige Boerenkrijglaan nog altijd een heuse chicane.

BEWOGEN GESCHIEDENIS ABDIJ VAN TONGERLO

Het begon allemaal in 1130. In dat jaar schonk Giselbertus van Castelle een van zijn gronden aan de Norbertijnen en de rest is ...

Ze bouwden een abdij in Tongerlo en wijdden hun leven aan studie, gebed en zorg voor de armen in de maatschappij. Bedelaars kregen aan het kleine venster in het poortgebouw een geldstuk, brood, bonen of een haring. Wanneer de abdij in de vijftiende en zestiende eeuw een behoorlijke materiële welvaart bereikte, stelden de paters de beste architecten, kunstenaars en handwerkers aan voor verbouwingen en verfraaiingwerken van de kerk en andere abdijgebouwen. Ook het bisschopshuis werd in die tijd gebouwd. Tongerlo genoot een groot aanzien, maar op het einde van de achttiende eeuw kende de abdij een moeilijke en woelige periode. Onder abt Godfried Hermans werden ze meegesleurd in het avontuur van de Brabantse Omwenteling tegen het Oostenrijkse bewind. Op kosten van de abdij werden onder de landelijke bevolking troepen geronseld en bewapend. Het avontuur liep slecht af. De Oostenrijkse machthebbers plaatsten de abdij onder sekwester. Op zes december 1796 stonden honderddertig paters op straat. De abdij en haar eigendommen kwamen in particulier bezit en een gedeelte van de gebouwen werd afgebroken. In 1840 kwam de jonge en vitale klooster-gemeenschap terug en vestigde zich in een deel van de vroegere abdijgebouwen. Vandaag wonen, werken en bidden een vijftiental norbertijnen in Tongerlo.

WANDELEN MET KINDEREN

parkeren en vertrekken

Jeugdherberg Boswachtershuis

Papedreef 1, Westerlo

afstand

2,7 km

Geschikt voor rolstoelen en kinderwagens

even uitrusten

Boswachtershuis

bij start

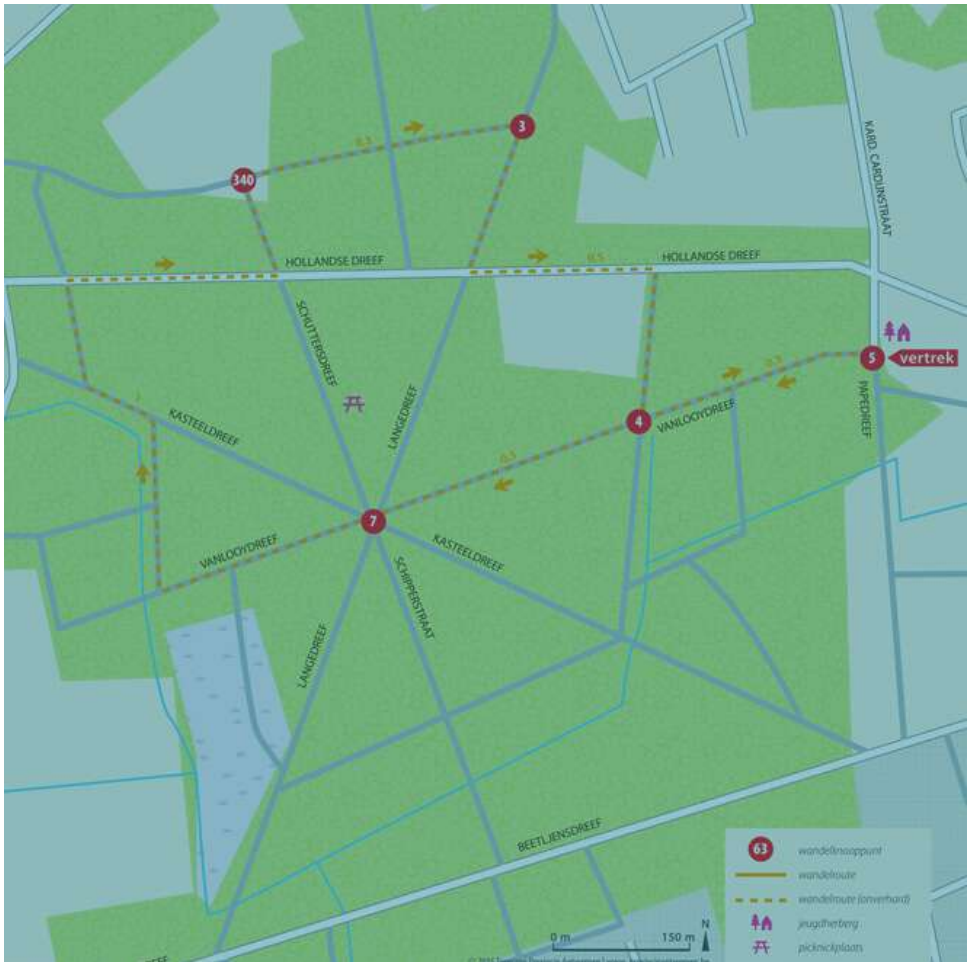

knooppunten

5·4·7·340

3·4·5

de beste plekjes voor je PICKNICK

- bij knooppunt 5 aan het Boswachtershuis
- bij knooppunt 7 aan de ster
- tussen knooppunt 3 en 4 in de Hollandse dreef

HET HUIS VAN DE BOSWACHTER

De familie de Merode bouwde het Boswachtershuis. Ook in Tessenderlo, Averbode, Bergom en Blauberg had de familie boswachtershuizen. Graaf Henri de Merode stelde in 1830 de Waalse broers Gaspar en Nicolas Pairoux aan als eerste boswachters. Begin jaren 1980 kocht de gemeente Westerlo het Boswachtershuis en richtte het bestaande huis in als jeugdherberg. Later kwam er een uitbreiding met moderne kamers en een polyvalente zaal in een nieuwe aanbouw. Op het terras is het zalig genieten terwijl de kinderen zich uitleven in de speeltuin en het avonturenparcours.

GA HELEMAAL LOS IN HET SPEELBOS

En het wordt nóg plezanter in het speelbos tegenover de speeltuin! Hier hoef je niet op de paden te blijven, mag je kampen bouwen, in de bomen klimmen, heksensoep maken of met modder boetseren. We dagen je uit om te volledig uit de bol te gaan. Fantasie en creativiteit voorop. Heerlijk toch.

GRAVINNEKESPAD

Kinderen dromen wel eens van een luilekker leventje in een groot kasteel. Ons jonge gravinneke vindt het vooral saai. Saai om thuis les te krijgen, saai om braaf te luisteren, saai zonder echte vrienden of vriendinnen ... Op een dag klimt ze uit het raam en rent het bos in. Eindelijk op ontdekking! Slinger met je kids (3-10 jaar) achter haar aan. Over een bruggetje, langs een kronkelpaadje, door dit unieke belevingsbos. Genieten van het Gravinnekespad kan het hele jaar aan jeugdherberg Boswachtershuis. Kan het nog leuker? Ja! Met live vertellingen voor groepen na reservatie.

Toerisme Westerlo
Sint-Lambertusstraat 4 | 2260 Westerlo
www.toerismewesterlo.be | 014 54 54 28

uitgave 2023
teksten, redactie, lay-out: Toerisme Westerlo
foto's: Toerisme Westerlo abdij Tongerlo, Bart Caers, Jan Nuyts
Paul Helsen, Shanti Kerckhofs, Chris Belmans, Ilse Prinsen

